

Viksfjärden

Länsstyrelsen i Södermanlands län | 010-223 40 00 | sodermanland@lansstyrelsen.se

Östersjön och Örboholmsån| Trosa kommun | Vattenförekomster Örboholmsån (WA26257188) och Gunnarbofjärden (WA33342011)

Bild: Viksfjärden och nederst i bilden syns utloppet av Örboholmsån. Foto: Jonas Edlund

Projektområde

Viksfjärden är en smal, grund och relativt sluten vik. Bottensubstratet domineras av gyttja och silt med enstaka inslag av grus och lera främst i den yttre delen. Växtsamhället karaktäriseras av löslevande blåstång, ålnate och borstnate. Viken omges av vass och i närområdet finns främst naturmark i form av skog och fritidshus. Ett vattendrag mynnar i viken och det är Örboholmsån, som rinner från klarvattensjön Gisesjön.

Viksfjärden har en engagerad lokalförening, Yttervikens miljöförening, som under tidigare år har genomfört vattenprovtagningar och provfiske i egen regi med stöd av LOVA-bidrag från Länsstyrelsen. I projektet *Vik för Vik – mot en friskare Östersjökust* tog Länsstyrelsen arbetet vidare med att fram en åtgärdsplan för att förbättra vattenkvaliteten i Viksfjärden.

Orsak till åtgärder

Viksfjärden är påverkad av höga näringshalter med syrefria bottnar som följd. Det tillrinnande vattendraget Örboholmsån bedöms vara den huvudsakliga orsaken till de höga näringshalterna i viken. Viksfjärden är också påverkad av strandnära fysiska ingrepp, i första hand bryggor, och strandskoningar.

En åtgärdsplan har tagits fram inom projektet *Vik för Vik – mot en friskare Östersjökust* där fokus främst har legat på åtgärder som minskar näringsläckaget från omkringliggande jordbruksmarker.

Länsstyrelserna

Vad vi vill förbättra

Målet är att förbättra vattenkvaliteten och minska övergödningen i Viksfjärden genom att minska näringsbelastningen från Örboholmsån. Målet är också att de syrefattiga bottenarna ska minska.

Planerade åtgärder och aktiviteter

Fokus är på åtgärder som kan minska näringsbelastningen från avrinningsområdet genom att minska näringsläckaget från omkringliggande jordbruksmarker från att nå Örboholmsån och slutligen Viksfjärden. För att minska läckage och binda upp jorden kan skyddszoner anläggas då de idag är otillräckliga eller saknas helt på vissa sträckor. För att hindra läckage av fosfor bör lämpliga åkrar med lerjordar strukturkalkas. Strukturkalkningen binder fosfor och förbättrar markstrukturen, vilket minskar läckage av fosfor och förbättrar infiltrationen. En annan åtgärd är fånggrödor som förhindrar att åkrarna ligger utan vegetationstäckning under sen höst och vinter. Fånggrödor avskiljer främst kväve men även fosfor, då grödor minskar erosion under till exempel kraftiga regnskurar.

I avrinningsområdet kan även flertalet våtmarker med olika karaktärer för att samla upp näring och sediment anläggas. I åtgärdsplanen har placering av våtmarkerna förslagits men en närmare projektering är nödvändig innan våtmarkerna kan anläggas.

I Viksfjärden har åtgärder som aluminiumbehandling och sugmuddring föreslagits. För att gå vidare med dessa åtgärder krävs ytterligare provtagning i viken samt en kostnadsundersökning. Även åtgärder som förbättrar lek- och uppväxtmiljöer för fisk, genom exempelvis utplacering av risvasar, bör genomföras.

I tabellen nedan sammanfattas föreslagna åtgärder och genomförande under respektive projektår.

Projektår 1	
1) Förankring med markägare och sakägare	0 kr
2) Projektering av våtmarker längs Örboholmsån	300 000 kr
3) Prioritering av vilka våtmarker som ska anläggas först (8 föreslagna med totalarea 18,32 ha)	0 kr
4) Sedimentprovtagning i Viksfjärden. Syfte: att följa upp internbelastning och utvärdera om aluminiumfällning är aktuellt.	10 000 kr
Projektår 2	
5) Anmälan om vattenverksamhet eller ansökan om tillstånd för anläggande av våtmark	0 kr
6) Skyddszon (lägre vegetation 6 m) längs Örboholmsån. Sträcka: 7 km	10 000 kr
7) Avfasning av dikesslänter (ej tvåstegsdiken). Sträcka: 1 km	50 000 – 250 000 kr
8) Fånggrödor. Area: 300 ha	300 000 kr
9) Strukturkalkning. Area: 275 ha	1 375 000 kr
10) Utplacering av risvasar i Viksfjärden	10 000 kr
Projektår 3-4	
11) Anläggande av våtmarker (kostnad uppskattad från minsta belopp till högsta belopp per föreslagen våtmark)	50 000 – 1 250 000 kr
Projektår 5	
12) Uppföljning med hjälp av vattenprovtagning i Örboholmsån och Viksfjärden samt sedimentprovtagning i Viksfjärden.	20 000 kr

Planerad uppföljning

Åtgärderna kommer att följas upp genom vattenprovtagning i Viksfjärden och Örboholmsån. Även sedimentprovtagning kommer genomföras i Viksfjärden. Resultaten kommer att jämföras med tidigare provtagningar. Uppföljning kommer att ske året efter att våtmarkerna har anlagts.

I samverkan med

Länsstyrelsen har för närvarande inga samarbetspartners i detta projekt men det kan ändras.

Länkar